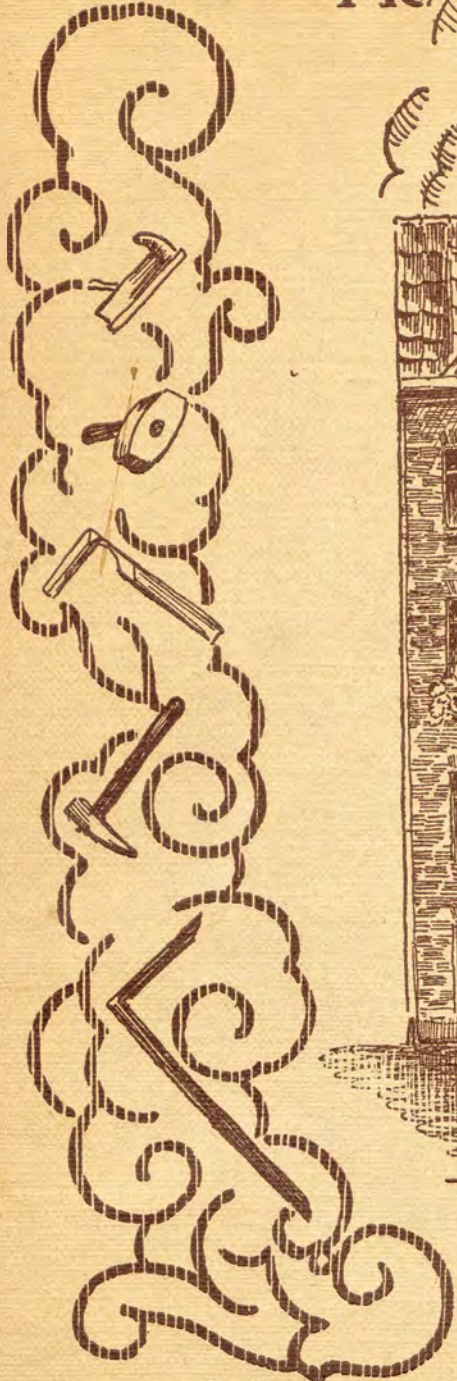
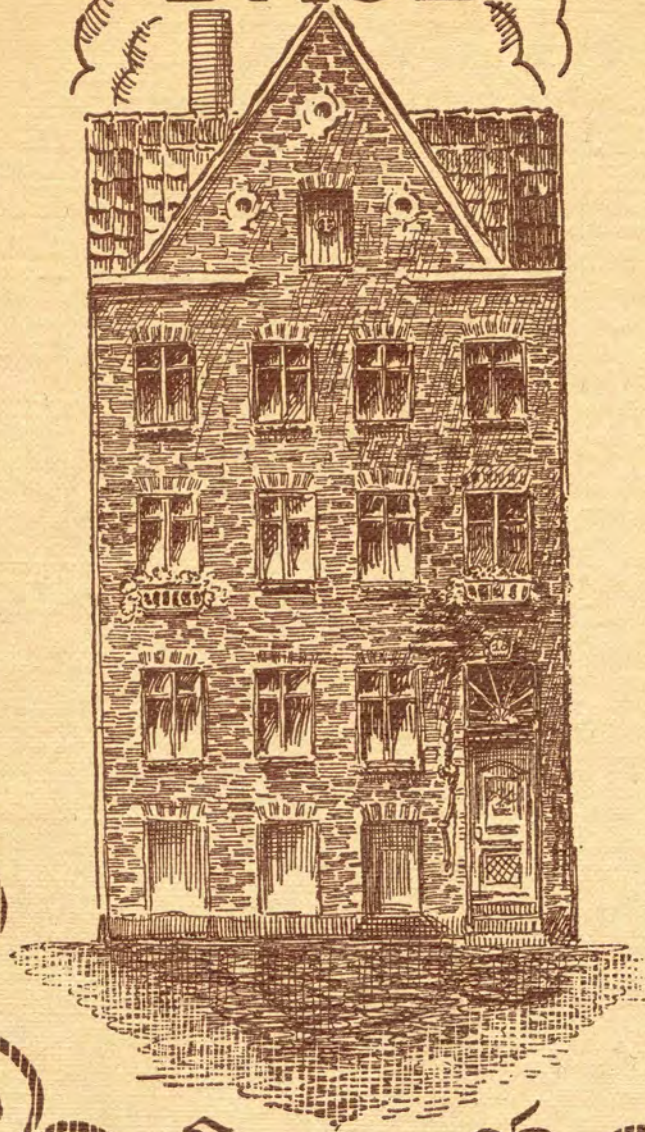
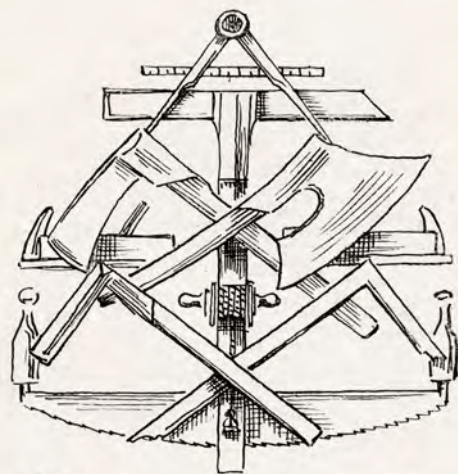

MINDER FRAZÜNFTENS DAGE

5-12-1925

5-12-1925

UDGIVET AF KØBENHAVNS TØMMERLAUG

KLICHÉER FRA TUTEIN & KOCH

H. MEYERS BOGTRYKKERI

Minde fra Tjønstens Dage

FORORD

»**M**INDER FRA ZÜNFTENS DAGE« har Københavns Tømmerlaug kaldt den Film, det har ladet optage. Ja, hvad er Zünften? vil sikkert adskillige spørge, men hos mangan brav Haandværker af den ældre Generation vil alene Navnet vække en Række festlige og brogede Minder fra hans Ungdoms frie Vandreaar til Live. For det er jo ikke saa forfærdelig mange Aar siden, at det var saare almindeligt, at en »nybagt« Haandværkssvend »valsede« sydpaa for at dygtiggøre sig i sit Fag og høste de Erfaringer, som Opholdet i det fremmede jo altid giver. Og saadan en farende Svend kunde ikke undgaa at komme i Berøring med Zünften, men blev i de allerfleste Tilfælde ogsaa Medlem af den. Zünften var nemlig et hemmeligt Broderskab — en Sammenslutning af rejsende Svende og havde navnlig stor Udbredelse i Tyskland, Schweiz og omliggende Lande. Hvert Haandværksfag havde sine særegne zünftige Skikke og Anordninger, der ikke kendtes af de andre Fags Udøvere, og havde sine bestemte Herberger, hvor man samledes baade til kammeratligt Samvær og ikke mindst for at dyrke de specielt zünftige Skikke og Ceremonier.

Tømmerfaget har altid været et af de mest »zünftige« Fag — allerede paa et meget tidligt Tidspunkt var man indenfor selve det værdige Tømmerlaug klar over den Betydning, det havde for de unge Svende i nogle Aar at komme ud under fremmede Forhold. I 1674 blev »Vandringen« ligefrem et officielt Led i Svendenes Uddannelse — den unge Svend skulde »vandre paa sit Haandværk«, om han da vilde gøre sig Haab om nogen Sinde at blive Mester, og selv om man selvfølgelig senere blev nødt til at opgive dette Krav, holdt Traditionen sig dog gennem mange, mange Aar. Saa godt som alle disse vandrende Tømrere, der iøvrigt nød Ry overalt som dygtige Haandværkere, kom meget snart til at staa som Medlemmer af det store og ansete Broderskab, som Zünften var — derved

kom de i nær Forbindelse med jævnaldrende Arbejdsfæller af forskellig Nationalitet, og Kammeratskabsfølelsen, Hjælpsomhedens Aand og Kærligheden til deres Profession styrkedes og udvikledes.

Det er vanskeligt at faa konstateret, hvor gammel Zünften er, men den har i al Fald eksisteret i henved 300 Aar, og dens Vugge har staaet i Bremen. I Slutningen af forrige Aarhundrede begyndte den imidlertid at miste noget af sin Betydning og sygne hen, — den passede ikke rigtigt ind under de Organisationsformer, som Fagforeningsbevægelsen skabte, — og den Stængning af Landegrænserne, der blev en Følge af Verdenskrigen, gav den Dødsstødet.

Zünften er altsaa nu kun »Historie« — og indenfor Københavns Tømmerlaug, der med sine 410 Aar selv har en smuk og ærefuld Fortid at se tilbage paa, har man ment, at Tiden nu var inde til at rejse Broderskabet et Minde og løfte noget af det hemmelighedsfulde Slør, der i Følge Sagens Natur altid har hvilet over det. Man ansaa det for uklogt at vente for længe med at realisere Planen, da det jo efterhaanden tynder stærkt ud i de gamle »zünftige« Tømrreres Rækker, og Opgaven næppe vilde kunne løses tilfredsstillende, om man kun havde de korte og knappe, trykte Beskrivelser at støtte sig til. Man bestemte sig saa til at lade optage en Film, der skulde give et Billede fra den Tid, hvor Zünften endnu blomstrede — og nu foreligger Resultatet. — Paa de følgende Sider vil man finde en Gengivelse af Filmens Hovedindhold samt en Del Billeder fra den — og derved vil forhaabentlig Vandreaarenes Poesi, Zünften og dens Metoder og Skikke endnu bedre fastholdes i Erindringen. Her er samtidig givet nogle Prøver af typisk »zünftige« Tømrrersange, for at man kan faa et Indtryk af den Naivitet og det Humør, der prægede de gamle »Vandreviser«.

FILMEN
MINDER FRA ZÜNFTENS DAGE

OPTAGET AF
NORDISK FILMS KOMPAGNI
PAA FORANLEDNING AF
KØBENHAVNS TØMMERLAUG

PAA GRUNDLAG AF
TØMRERMESTER TOPP'S ERINDRINGER
FORTALT I BILLEDER AF
VALDEMAR ANDERSEN

i aflægger en Formiddag en lille Visit i Københavns Tømmerlaugs Ejendom i Nybrogade — en af Byens morsomste og mest karakteristiske gamle Bygninger, der skriver sig fra 1731, i hvilket Aar den blev opført i sin nuværende Skikkelse efter at være nedbrændt til Grun-

den under den store Brand i 1728. — Bestyrelsen samles netop til Møde og finder Sekretæren og Skatmesteren i Færd med at indregistrere en Del gamle Sager, der har Tilknytning til Zünften, og som i Tidens Løb er skænket til Lauget, i hvis Museum de skal indlemmes. Tømrermester Topp, der er en af de faa af Laugets nulevende Medlemmer, der i sin Ungdom har

ZUM ANDENKEN

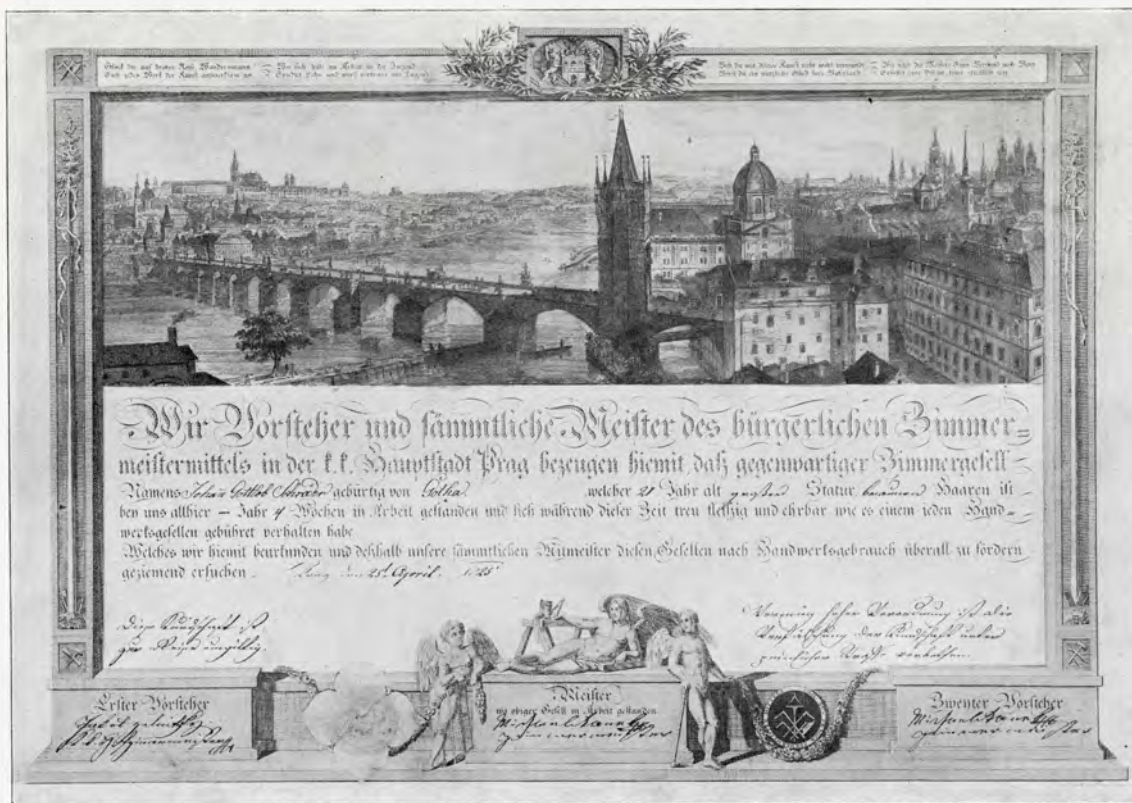
FREMDEM ZIMMERGESELLEN IN WIEN

im October 1895.

H. Götter	K. Harting	E. Harms	K. Isen	P. Strauß	A. Littner	H. Karberg	P. Zickel	W. Jäger
Carl Tschaka	C. Pösch	H. Sauer	G. Bader	P. Krieger	L. Högner	A. Rosner	H. Tölg	C. Schmidt
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer
H. Kießler	W. Reine	A. Schmitt	E. Liska	H. Neuk	H. Pöggel	F. Schmitt	E. Herber	W. Mauer

dyrket Zünfft, er tilkaldt som sagkyndig og vurderer kritisk de mange, mer eller mindre sjældne og mærkelige Effekter. Her er en Rekonstruktion af et gammelt Stueskilt, som man i sin Tid fandt det rundt om i Tømrerherbergerne, hvor det tjente som Samlingsmærke, og paa hvilket Ungsvenden ved sin Optagelse i Zünften fik sit Silkebaand med paatrykt Navn og Hjemsted op- hængt. Her er opfindsomt arrangerede Gruppebilleder — eller Selskabsbil- leder, som de kaldes — af zünfftige Tømmersvende i deres stiveste Puds, og her er mangt et dekorativt »Konchaft«, der er smykket med maleriske Pro- spekter fra en eller anden fremmed Stad og samtidig indeholder en Bekræf- telse af, at den og den Tømmersvend har arbejdet der. Her er snoede Stokke, som zünfftige Tømrere brugte dem, her er Vandrebøger, Fremmedsedler, Ar- bejdssedler og mange andre Kuriositeter. Intet Under, at Bestyrelsens Inter- esse vækkes, og at Oldemandens Ord finder Genklang, da han foreslaar, at man skal lade Herr Topp fortælle nogle Erindringer fra den Tid, da han dyrkede Zünfft. — — Herr Topp lader sig overtale, og en Række Billeder fra en svunden Tid, hvor Livet levedes under mere enkle og primitive Former end nu, og hvor Romantikken og Livsglæden gav sig Udslag paa andre Maa- der end i vore Dage, oprulles for vort Blik. — —

Vi er i et nordtysk Tømrerherberge en Søndag Formiddag i 80'erne. En dansk Ungsvend — Søren Hvid — skal den Dag optages i Zünften, og Herbergsmoder — den hyggelige Betegnelse for Værtens Hustru — og Herbergs-søster — hin Tids Serveringsdame — har travlt med at fikse op i Lokalet. Ungsvenden har afleveret de forskellige »zünftige« Effekter, han i Dagens Anledning har anskaffet sig, til Herbergsfader, der lægger dem paa Bordet under Stueskiltet. Der er en flunkende ny »Berliner« — et paa en særlig Maade sammensyet Stykke Voksdug, som bæres i en Rem over Skulderen og gør Tjeneste som Vadsæk, — der er en snoet Stok af imponerende Tykkelse, — der er en Vandrebog, i hvilken de forskellige Byers Politimyndigheder og Konsulater kan foretage deres Afstemplinger og Paategnelser, — der er det smalle, sorte Baand. — »Ærbarheden« — som skal tjene som Slips og er et af de zünftige Tømreres vigtigste Kendetegn, og der er endelig det smukke, i festlige Dannebrogfarver holdte Silkebaand, som skal smykke Stueskiltet.

Efter at det stedlige zünftige Selskabs Leder — Gammelsvenden — har konstateret, at alt er i Orden, kalder han »det ærbare Selskab« ind, og snart er Stuen fyldt med livsglad og frejdig Ungdom. Blandt de tilstedeværende er den danske Ungsvends Landsmand og gode Ven, Christian Lange, der alle-

rede er »indskrevet«, og med hvem han har aftalt at slaa Følge Syd paa i en meget nær Fremtid. Dagens Hovedperson — Søren Hvid, — der er iført de reglementerede vide Fløjlsbenklæder og den med to Rækker skinnende Perlemorsknapper udstyrede Fløjlsvest, er den sidste, som træder over Tærskelen. For ham er den forestaaende Optagelse en med Længsel imødeset Begivenhed, og han er næsten lige saa højtidelig til Mode som paa sin Konfirmationsdag. Efter at Gammelsvenden har belært ham om det Ansvar og de Pligter, der vil komme til at paahvile ham som Medlem af den højlovlige Zünft, og konstateret, at hans Svendebrev er i Orden, lader han ham vide, at han kan ombytte sin ureglementerede Kravat med »Ærbarheden«. Den vigtigste Ceremoni ved Optagelsen er dog Ophængningen af Silkebaandet, og Søren erfarer med Bæven, at forsynder han sig groft mod Brodersamfundets Regler og Anordninger, vil hans Baand blive taget ned og brændt paa forsmædelig Maade, hvad der er ensbetydende med, at han er udstødt af Zünften. — Inden hans dybe Betagelse endnu har lagt sig, skrider man til Udførelsen af næste Ceremoni. Han anbringes paa en Stol, der af fire muskelstærke Svende hæves og sænkes under taktfast Sang, indtil Syn og Hørelse er ved at forgaa ham. Men dermed er Programmet ikke udtømt: Han mangler at

kysse Herbergssøster! Denne Opgave løser han ogsaa til almindelig Tilfredshed — og det er undskyldeligt, at han i sin Forvirring glemmer, at Kysset skal honoreres med 1 Mark kontant. Han faar dog gjort sin Fejl god igen, og kan nu sammen med det øvrige Selskab give sig Kridtpiberygningen og Øldrikningen i Vold. Det er ham selv, der i Dagens Anledning maa optræde som den glade Giver af et Fad Øl, paa hvilket det mystiske »§ 11« figurerer —

som det sig hør og bør ved ethvert zünftigt Drikkelag. Først nu føler zünftig Tømmersvend Søren Hvid sig helt voksen: Nu har han — i al Fald teoretisk set — Lov til at kysse Pigerne, hvad den lille Skæmtscene med Herbergssøster symboliserede, og han maa ryge Pibe og drikke Øl! Intet Under, at hans Humør staar højt, hvilket ikke undgaar at virke smittende paa hans nye

Kammeraters let bevægelige Sind. Der er ogsaa en egen Stemning over den lave, hyggelige Stue, hvor Tobaksrøgen ligger tæt under Loftet, hvor Øllet skummer i

Krusene, og hvor klare, kraftige Mandsrøster stemmer i med en zünftig Sang:

Menuet

mf

Nu ly-stig, ly - stig, I Brød-re, Ven - ner, tænk ej paa je - res to tom-me

Hæn-der. Sluk al jer Sorg i et godt Glas øl. Sluk al jer Sorg i et godt Glas øl.

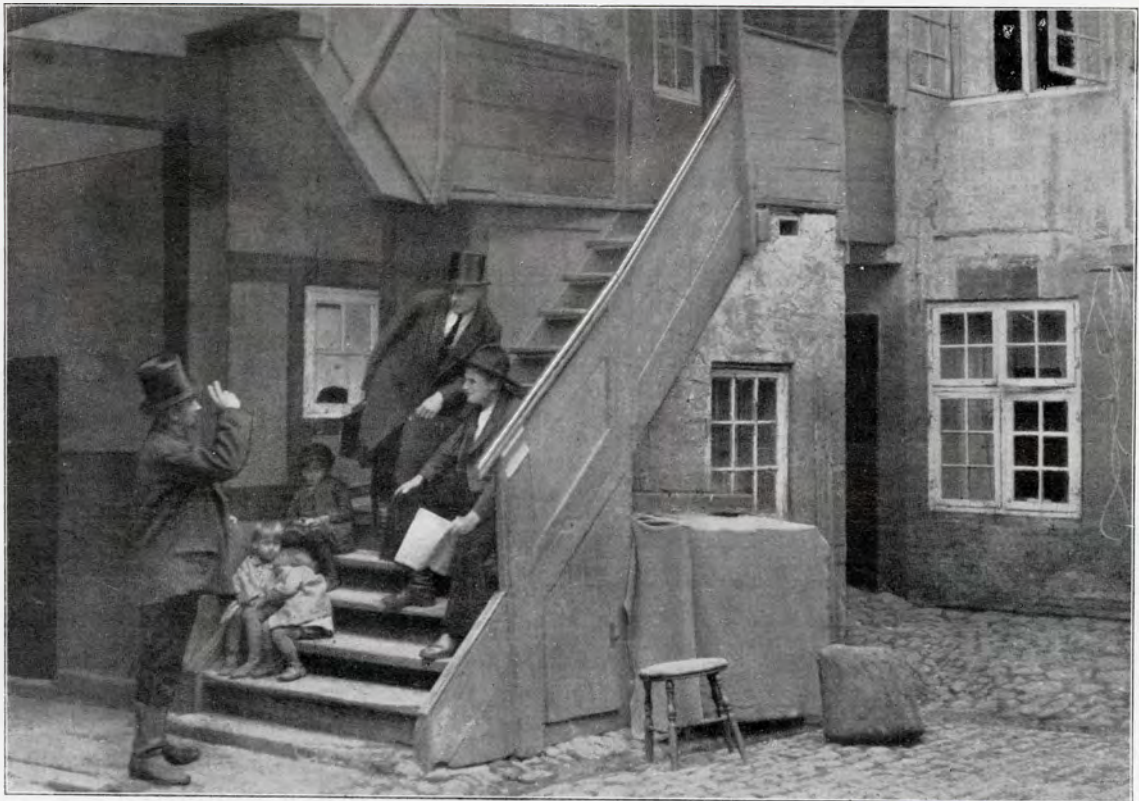
Men snart drager de to unge, danske Tømmersvende videre. Vi træffer dem i den næste By, hvor de har faaet Arbejde, og hvor Søren faar udnævnt den saakaldte »Faddersvend«, der skal give ham den indgaaende Belæring om Zünftens Hemmeligheder og Vedtægter. En maaneklar Aften, da han og Christian sidder paa Svalegangen uden for deres tarvelige Logi, kommer »Faddersvenden« og henter ham, og paa den ensomme Spadseretur, de foretager gennem den stille By og ud i den fri Natur, faar den unge Dansker at vide, hvad han som zünftig Tømrer maa — og navnlig hvad han ikke maa.

Han bliver belært om, hvordan han skal bære sin »Berliner« og sin snoede Stok, naar han kommer til en ny By, hvordan hans Paaklædning skal være, paa hvilken Maade han skal gøre sin Entré i Herbergsstue og paa Haandværkssal og hundrede andre Ting. Han faar et tydeligt Indtryk af, hvor faste de Rammer i Virkeligheden er, inden for hvilke Zünften virker, — han

forstaar, at han har givet sig ind under en vis Tvang, men fortryder dog langtfra, at han har gjort det. Han indser fuldt ud Betydningen af, at de Baand, der binder ham til Arbejdsfæller af omtrent alle Nationer, er saa stærke, som de er, og han konstaterer til sin Glæde, at han øjensynlig selv har let ved at indordne sig under Forholdene, som de nu giver sig. — —

Snart snører de to Venner atter deres »Berlinere« og gaar paa Vandring

igen. De finder stadig nye Kammerater og lærer mangt og meget, der kan have Betydning for dem baade i deres Profession og med Hensyn til deres rent menneskelige Udvikling. Følge dem paa hele deres Vej og gennem alle deres mangeartede Oplevelser kan vi selvfølgelig ikke, men vi vender tilbage til dem, da de efter Maaneders Forløb er kommet et godt Stykke Syd paa og har overskredet en ny Landegrænse. De har allerede brugt Benene godt den Dag og er baade sultne og tørstige, men vil dog ikke holde Rast, før de har fundet hen til en bestemt Aa, de har set afmærket paa Kortet. De finder den da ogsaa, og træffer ved dens idylliske Bred sammen med en ung, zünftig Tømrer, en Rostocker, hvem Skæbnen tilsyneladende ikke har været alt for gunstig. Han gør i al Fald Indtryk af at have sultet adskillige Dage, hans Tøj er gammelt og luvslidt, og hans Støvler omtrent et eneste Hul. Søren er imidlertid saa heldig at kunne forære ham noget anstændigt Fodtøj, og Christian har Brød og Paalæg nok i sin »Berliner« til at kunne arrangere et nogenlunde lukullisk Maaltid, saa man forstaar, at den forkomne Rostocker er glad og taknemlig. Det er med virkelig Vemod, han skilles fra de to

Danskere, der har vist, at den megen Talen om Kammeratskabsfølelsen inden for Zünften er mere end Mundsvejr, og med nyvakt Livsmod trækker han de nyhervedede Støvler over de primitive Fodlapper, der var de zünftige Tøm-
 reres Form for Strømper. De gamle, bundløse »Undersaatte«, der trofast har
 baaret ham gennem mange Lande og mange Æventyr, lader han med et ve-
 modigt Suk glide ned i Aaen. De har gjort deres Pligt og trænger til Hvile. — —

Vore to Venner har imidlertid
 fortsat deres Vandring, men Da-
 gen lider — der er endnu langt
 til den fremmede By, og Træt-
 heden melder sig. Da er Skæb-
 nen saa venlig ikke blot at lade
 en Diligence krydse deres Vej,
 men ogsaa at arrangere det saa-
 dan for dem, at de bliver i
 Stand til at gøre Passagererne
 — en gammel, elskelig Herre
 og to yndige, unge Piger — en

Tjeneste og som Tak derfor faar Lov til at køre gratis med ind til Byen. — Aftenen falder dog paa, inden de naar ind, og ved Byporten tager de Afsked med deres Velyndere. De skal nemlig træffe visse Arrangementer, inden de er berettigede til at holde deres Indtog i Byen: »Berlinerne« skal svøbes ind i de brogede Tørklæder og de snoede Stokke gemmes bag de med tre Knapper tilknappe Trøjer. Men da det er gjort, kan de ogsaa trøstigt rejse til paa Tømrerherberget. Allerede ude fra kan de se, at det øjensynligt gaar muntert til derinde, og da de kommer ind i Gangen, hører de, at der hersker Liv og Lystighed i Herbergsstuen. Det zünfftige Selskabs tungeste Medlem — den brave, men ikke overbegavede Jakowitz — har faaet en naiv Kammerat til at drikke Øl af en støvleformet Glaskande, hvilket skal gøres paa en bestemt Maade, hvis man da vil undgaa at blive helt oversprøjtet. Den drikende kender imidlertid ikke Metoden, og han gaar derfor — til Jakowitz' og de andres Henrykkelse — ynkeligt i Vandet. Latteren forstummer dog, da man hører de tre taktfaste Slag paa Døren, der forkynder, at en zünfftig Tømmersvend melder sin Ankomst. Det obligatoriske: »Træd ind« lyder fra Forsamlingen, og med alle Blikke rettet mod sig træder Christian ind. Efter at have stillet det sædvanlige Spørgsmaal: »Er her det retskafne, fremmede

Tømmerherberge?« tager han Plads ved Bordet under Stueskiltet, og saa er det Søren Tur til at gøre sin Entré. De to Venner har næppe faaet anbragt deres Stokke og »Berlinere« under Bænken, som det hører sig til, før »Kommodeheiseren« — den opvartende Tømmersvend, hvis Bestilling det er at drikke de Rejsende til — staar for dem med tilknapet Trøje

og et inkvisitorisk Blik. Han kan jo ikke vide, om de to nu ogsaa har deres Papirer i Orden, og først da han har underkastet dem det foreskrevne Krydsforhør og set deres Fremmedsedler, tør han lægge den Sympati og Velvilje for Dagen, han egentlig straks følte for dem. Han henter de to Snapse, i hvilke der paa en ret aparte Maade drikkes Velkommen, og dermed er saa Modtagelses-Ceremonien forbi, og de nyankomne kan knappe Trøjerne op og

hilse paa de Tilstedeværende, der for kortere eller længere Tid skal være deres gode Kammerater. Lidt efter sidder de i Gæstestuen, der er et skattet Tilholdssted for adskillige af Byens Borgere, og skyller Rejsestøvet ned med et forsvarligt Krus Øl. De har paa Fornemmelsen, at den ny By, de er kommen til, vil skænke dem mange gode og lyse Minder, og Søren præsterer det Kunststykke allerede den første Aften at blive stærkt indtaget i Herbergssøster, den kønne og blide Leni. Et lille Intermezzo med en stramtandet Madam, der kommer og klager over, at hendes Logerende, en zünftig Tømmersvend ved Navn Schulze, er stukket af uden at betale sin Gæld, gør et stærkt Indtryk paa dem. De ved jo, at han kommer til at bøde haardt for denne Forsyndelse, og de lover dem selv altid at »holde deres Skjold blankt« — deres Baand uplettet, som det sømmer sig for brave og retskafne Tømmersvende.

Sangen spillede en stor Rolle inden for Zünften, og det turde vel nok tages som Tegn paa, at det ikke var nogen daarlig Ungdom, der fylkedes om deres »Fane«. De zünftige Tømmersvende — »die fremden Zimmergesellen« som deres Benævnelse var — havde et stort For-

raad af Sange, af hvilke sikkert lagt de fleste — baade hvad Tekst og Melodi angaar — skyldtes poetiske og musikalske Elementer inden for selve Broderskabet, og som ikke alene blev sunget under Sammenkomsterne paa Herbergerne, men ogsaa naar Svendene var paa Vandring. Der var kaade Viser til Øllets, Vinens og Kvindens Pris, der var Sange til Forherligelse af det ubundne Vandreliv, og i mange kvikke og klingende Vers prises selve Tømmerhaandværket. Der er en af disse typiske Arbejdssange, hvoraf et Par Vers — i den tyske Original — lyder:

Wenn das Glöcklein 6 Uhr schlägt,
Wir zur Arbeit sein bewegt,
Ei, dann greifen wir zu den Waffen,
Fangen tapfer an zu schaffen
Für des Meisters Lohn und Preis,
Lustig, was Gesellen heiszt.
Wer fängt an zu schaffen? Wir!
Wo seid Ihr? Hier!
Laszt Euch mal hören!
Tralala, tralala,
Lustig sind wir Zimmerleut' da.

Wenn das Glöcklein 8 Uhr schlägt,
Wir zum Frühstück sein bewegt.
Ei, dann musz der Bursche laufen,
Bier und Branntwein einzukaufen,
Trinken wir nach unser'm Maasz
Fünf, sechs, sieben und noch ein Glas.
Wer trinkt? Wer trinkt was? Wir!
Wo seid Ihr? Hier!
Laszt Euch mal hören!
Tralala, tralala,
Lustig sind wir Zimmerleut' da.

Der er en anden gammel zünftig Vise, som — i fri Oversættelse — begynder saadan:

Jævnt Marschtempo

Naar vi kom-mer til en fremmed Stad, hvorder hverken er Mangel paa Øl el-ler Mad, hvor

Piger-ne er af den rig-ti-ge Slags, saa sø-ger vi Ar-bej-de straks. Vi høvler og hugger og

bak-ser med Spær, vort Ar-bej-de har vi jo al-tid haft kær. Vi syn-ger og tral-ler, tår

vold-som fat og svinger vor zünf-ti-ge Hat, den Hat, som vi al-tid har ha't.

Senere hen i Sangen finder vi følgende spøgefulde Vers, af hvilke Nummer 2 næppe har sat den ukendte Forfatter graa Haar i Hovedet:

Bliver Vint'ren kold, hvad tit er hændt,
 og man ikke kan aande for Kulde omtrent,
 og Slibestenen fryser fast,
 saa takker vi af i en Hast!
 Vi pakker »Berlin'ren« og lægger saa Vej'n
 med Stokken i Haand til en mildere Egn.
 Og mangler vi Mønt, bli'r Jakken »sat«,
 men ikke vor zünftige Hat,
 den Hat, som vi altid har ha't.

Bliver Som'ren varm, hvad tit er hændt,
 og man ikke kan aande for Varme omtrent,
 og Slibestenen tørrer fast,
 saa takker vi af i en Hast!
 Vi pakker »Berlin'ren« og lægger saa Vej'n
 med Stokken i Haand til en svalere Egn,
 Og mangler vi Mønt, bli'r Jakken »sat«,
 men ikke vor zünftige Hat,
 den Hat, som vi altid har ha't.

Vore to Venner søger ogsaa Arbejde straks paa zünftig Vis og er dobbelt heldige, idet den Mester, til hvis Tømmerplads de er gaaet hen, ogsaa er zünftig, hvad han tilkendegiver ved selv at aabne sin Kontordør, efter at de Arbejdssøgende har banket de sædvanlige tre Gange paa, og tidligere har haft danske Svende i sit Brød og været yderst tilfreds med dem. Efter at have spurgt om Arbejde, »ikke for 14 Dage eller 3 Uger, men saa længe det

passer den ærbare Mester og os«, maa de — til en næsvis Læredrengs store Morskab — lade sig underkaste det traditionelle »Forhør«. Dette falder imidlertid saa gunstigt ud, at de faar Besked om, at de kan begynde at arbejde den næste Dag, og med friskt Mod og lettet Sind forlader de Pladsen, hvor der tømres med Liv og Lyst, og hvorfra Sangen lyder:

Moderato

Med Arbejd' hænger vi i, med Snorensnører vi. Vores Tommestokden har vi, og

Pas - se - ren den tar vi, alt skal passe paa en Prik *ff* efter Haandværksbrug og zünftig

mf Skik! alt skal passe paa en Prik *ff* efter Haandværksbrug og zünftig Skik!

Først efter at have faaet Beskæftigelse kan de deltage i Lørdags-Sammenkomsternes Hovedbegivenheder: Regnskabets Aflæggelse og Mødet paa Haandværkssalen. Den Lørdag Aften, hvor vi følger vore Venner hen i Herberget, er her et livligt Rykind. De saakaldte »Kafgesellen« — de indskrevne Svende, der arbejder paa Landet — møder op i deres fineste Søndagspuds, hvad de har Lov til, da de selvfølgelig skal overnatte i Byen. Der betales Kontingent, Gammelsvenden indkasserer Pengene paa en bestemt Maade, og Bogsvenden fører Regnskab. Efter at alle har betalt, skal Bogsvendens Opgørelse kontrolleres og godkendes af mindst syv Mand, og i den Anledning uddeler Gammelsvenden en Del Sedler, paa hvilke Medlemmerne efter Diktat nedskriver de indbetalte Beløb. Mellem »Kontrolsvendene« er ogsaa Jakowitz, hvad der ikke er uden Betydning for Begivenhedernes videre Udvikling. Særlig stiv i den ædle Regnekunst har han aldrig været, og den Omstændighed, at han Aftenen i Forvejen har taget virksom Del i et animeret Barselgilde og endnu ikke helt har forvundet det, gør det ikke lettere for ham at tumle de genstridige Tal. Han faar da ogsaa et noget andet Resultat end de andre — af den gode Grund, at han har regnet Datoen med, og han bliver uhjælpelig til Grin. Krænket i sin Sjæls Inderste vender han sine lattermilde Kammerater Ryggen og søger Trøst hos Herbergsmoder, til hvem

han i bitre Ord beklager sig over Menneskenes Træskhed. Til alt Uheld sker der nu det, at Søren, der har benyttet sig af den almindelige Optagethed med Regnskabet til at faa sig en lille fortrolig og forelsket Passiar med Herbergssøster, kommer til at rive Jakowitz' nyanskaffede Virginiacigar paa Gulvet, hvad der sætter den uheldige Regnekunstner i et saa-

dant Sindsoprør, at han fremkommer med nogle mindre velovervejede Ytringer med det for ham saare triste Resultat, at den fornærmede Part lader

ham forstaa, at han vil blive krævet til Regnskab paa Haandværks-salen. — —

Gammelsvenden, Bogsvenden samt Snustobakssvenden, hvis Bestilling det er at »administrere« den Høvl, i hvilken Selskabets Forraad af Snus opbevares, begynder imidlertid at forberede Mødet paa Haandværkssalen — det prunkløse Værelse paa 1ste Sal, hvor Laden staar, og hvor der hver Lørdag Aften afholdes Justits. Efter at have aabnet Laden, til hvilken Gammelsvenden og Bogsvenden har hver sin forskellige Nøgle, og monteret Bordet med de Ting, der hører sig

til, kommer det højtidelige Øjeblik, hvor Gammelsvenden opfordrer Bogsvenden til at gaa ned og »bede hele det ærbare Selskab give Møde paa den ærbare Haandværkssal efter mit Ønske og efter zünftig Skik og Brug«. — Det ærbare Selskab følger Kaldelsen med Undtagelse af Jakowitz, der er kronisk fornærmet, — og efter at de zünftige Regler og Forskrifter er sket Fyldest, begynder man at afvikle de forskellige Klager. — Den første Sag, der kommer under Debat, og om hvilken syv højlovlige Selskaber i syv Byer har sendt skriftlige Udtalelser, vedrører en vis Bror Bazatka, der har røbet nogle af Zünftens Hemmeligheder til en ikke zünftig Kollega. Medens denne Affære behandles, vender Christian Lange, der har været henne paa Banen med et Brev, tilbage til Herbergsstuen, hvor han finder Jakowitz siddende og surmule over et Krus Øl. Den unge Dansker faar at vide, hvad der er gaaet den anden imod — og medens han søger at tale ham til Fornuft, afsluttes Sag Nr. 1 oppe paa Haandværkssalen, og man giver sig i Lag med den næste, der vedrører den tidligere omtalte Schulze, som har snydt sin Logiværtinde. Under Udmaalingen af den Straf, som rettelig tilkommer Synderen, indfinder Christian sig sammen med Jakowitz, som har indset, at han har forløbet sig og nu er rede til at bøde for det. De to kommer lige tidsnok

til at høre Gammelsvenden fælde Dommen over Schulze: Han skal udstødes af Zünften — hans Ansigt skal overklistres paa alle Selskabsbilleder, og hans Baand, der er ophængt i Herbergsstuen nedenunder, skal brændes!

— — I den tredie Sag er Søren Anklager — og det er Jakowitz, Klagen er rettet imod. Den angergivne Herre maa tage sin Plads som indanket Svend og

akceptere den salomoniske Dom, der kort efter fældes: Han skal betale en lille Kande Forsoningsøl og en Bøde paa en hel Stuegang — hvad der svarer til en Dagløn. En af Selskabet bliver — efter zünftig Skik og Brug — sendt ned i Gæstestuen, hvor netop et muntert Tyrolerselskab indfinder sig, for at faa den specielle »Forligskande« fyldt — og da han er kommen tilbage, tager den højtidelige Forligs-Ceremoni sin Begyndelse. Efter at den indankede Svend paa rette Maade har indrømmet sin Fejl og »drukket en lille Velkomst og og det paa et godt, fast og forstaaende Forlig«, tager Anklageren Ordet, og der udfoldes i det hele taget stor Veltalenhed, veksles adskillige djærve Haandtryk og nippes ikke saa faa Gange af Kanden, før Forliget er endeligt sluttet. Resten af Kandens Indhold tømmes af Gammelsvenden og saa mange af de Tilstedeværende, som Øllet forslaar til — og først da er Sag Nr. 3 skrinlagt. — Da der ikke er flere Klager at afvikle den Aften, hæver Gammelsvenden saa Mødet — det ærbare Selskab tager Hattene paa og forlader den ærbare Haandværkssal under Afsyngelsen af en bestemt Sang, hvis første Vers findes gengivet paa næste Side.

— — Medens Gammelsvenden, Bogsvenden og Snustobakssvenden gemmer de forskellige Ting i Laden, der højtidelig aflaaes med de to Nøgler, nyder deres Kammerater Tyrolernes Sang og Musik i Gæstestuen nedenunder. Ret længe hengiver man sig dog ikke til denne Adspredelse, — der forestaar jo alvorligere Ting: Dommen over

Jævnt Marschtempo

Med frej - digt Mod og mun-tert Sind ny-der vi vor Van - dre - tid! og

man - ge Lan - de man - ge By'r bli-ver Baggrund for vor gla-de Æ - ven - tyr, i vor

tom - me Lom - me ej en Hvid, saa-dan er vor Van - dre - tid.

Schulze skal eksekveres. Man finder et Selskabsbillede frem, paa hvilket han figurerer, og paa dette overlæbes hans Ansigt med en sort Strimmel Papir. — Med en Ildtang fjernes hans Silkebaand fra Stueskiltet, for under haanske og fordømmende Ord at blive opbrændt i en Skaal med Petroleum, — og dermed er Retfærdigheden sket Fyldest. — Medens man endnu er optaget af at drøfte Aftenens Begivenheder, lyder der Sang inde fra Gæstestuen, — Toner, som kun vore danske Venner kender. Under Mødet paa Haandværks-salen er der nemlig kommen en ung dansk Kunstner ind paa Herberget, og da Leni har fortalt ham, at der er et Par Landsmænd til Stede, vil han glæde dem og sig selv med en dansk Sang. Søren og Christian bliver ogsaa dybt grebet ved at høre de kære, hjemlige Toner, men selv de mange fremmede Gæster gaar Sangen til Hjerter. — Passiaren forstummer — Øllet faar

Lov til at dovne i Krusene, og endog Værtens mundrappe Papegøje forholder sig tavs, medens de skønne Strofer toner gennem Rummet:

Der er et yndigt Land,
 det staar med brede Bøge
 nær salten Østerstrand — — —

Medens Lørdags-Sammenkomsterne — specielt Rettergangen paa Haandværkssalen — er præget af Højtidelighed og Alvor, gaar det som Regel lystigt til ved Onsdags-Møderne. Man muntre sig med forskellige zünftige »Selskabslege«, saasom »Schinkenlopfen« og »Klatchen« — men den ejendommeligste og mest karakteristiske Forlystelse er vel nok den saakaldte »Trud-

ling«. Denne »Leg« har nærmest Karakter af en Parodi paa et Haandværks-salsmøde, — der vælges en Leder med Titel af »Oldbuer« samt en Kasserer og 4 »Trudlesvende«. »Oldbueren«s Tale er en Forvrængning af den rigtige Gammelsvends højtidelige Replikker paa »Salen«, — han udpeger med mere eller mindre tossede Motiveringer den eller de Svende, som skal »trudles«, det vil sige anbringes paa et Bord oven paa »Trudlen« — en temmelig lang, sekskantet Valse, der har et Haandtag i hver Ende, og som for Resten ogsaa kaldes »den voigtlandske Skimmel«. To af »Trudlesvendene« ruller nu »Trudlen« frem og tilbage under det ikke særlig ulykkelige Offer, medens de to andre Svende holder ham i Benene og »Oldbueren« har et solidt Tag under hans Armhuler. Det hele foregaar til Akkompagnement af spøgefulde Sange, i hvilke der gennemgaaende ikke er mere Mening end i denne:

Allegretto

Vi bin-der dig en Jom-fru-krans af Vild-vin og Vi - o - ler, vi bin-der dig en

Jom - fru - krans af Vild - vin og Vi - o - ler. Skøn - ne, grøn - ne, snart

grøn-nesdenrhinske Vin. Skøn - ne, grøn - ne, skønne, grønne Jomfru - krans.

Den Onsdag Aften, vi kigger ind paa Herberget, har Jakowitz sørget for at blive valgt til »Oldbuer« for derved at faa Lejlighed til i al Gemytlighed at tage en lille Hævn over Søren, hvem han i bombastiske Vendinger og ikke uden Grund beskylder for at have stukket dem allesammen ud hos Herbergssøster. Den unge Dansker morer sig over den Snedighed, hans ellers ikke særlig opfindsomme Modstander lægger for Dagen, og da han godt kan

lide den skikkelige Fyr, gaar han ind paa Spøgen og erklærer sig villig til som Straf baade at give en Omgang Øl og lade sig »trudle«.

— — Turen med »Skimmelen« er ikke nær saa ubehagelig, som man maa-
ske er tilbøjelig til at tro — med mindre »Offeret« er meget ømfindtig eller
kilden, men det er den gode Søren ikke, saa han tager »Straffen« med straa-
lende Humør. Herbergssøster, i hvis unge, ufordærvede Hjerter vor Ven har
faaet en fremskudt Plads, kan imidlertid ikke lide at se netop ham paa
»Trudlen« og bønfalder hans »Bøddler« om at holde op, skønt hun derved
uvægerlig kommer til at røbe sin dyreste Hemmelighed. Men Søren, der —
som det Mandfolk, han er — absolut vil løbe Linen ud, faar den lille, be-
klemte Pige beroliget — og er endda overlegen nok til at kunne takke for
naadig Straf, da »Trudlesvendene« er kørt trætte. — Da »Oldbueren« derefter
stiller det sædvanlige Spørgsmaal: Hvem der skal ride »den voigtlandske
Skimmel« ud, svarer en overgiven Tømmersvend: Herbergssøster! — og lidt
efter sidder den rødmende Leni paa »Trudlen«, som to Kraftkarle løfter op
paa deres Skuldre — og fra stærke Struber lyder det: Leve Leni, Perlen
blandt Herbergssøstre! — Og den unge Pige er stolt og lykkelig, — for hun
føler, at de mener det. — —

I en af de gamle, zünftige Sange, hvor baade glade og vemodige Strenges anslaaes, hedder det:

Jævnt Marschtempo

Naar man er paa Val - sen, det hænds man li - der Nød, at man er tør i Hal - sen, og

Ma - venskriv paa Brød. Man gaar ad kol - de Vej - e med Haab om Nat - te - lej - e

paa et usselt Hø - loft, mentrods de hårde Kaar, er det vor bedste Tid, de fri - e Van - dre - aar.

Foreløbig har vore to danske Venner dog deres gode Arbejde og lider ikke Nød paa nogen Maade, men den Dag kommer, hvor der ikke er mere for dem at bestille, og hvor de atter maa begive sig ud paa Landevejen. Men hvad: I sine Vandreaar skal man jo vandre og ikke stadig græsse paa samme Ager! — Da Opbruddets Time er inde, marcherer det zünftige Selskab, der bestaar af de to Danskere og de af Kammeraterne, som ikke er paa Arbejde eller paa anden Maade forhindret i at møde, ud af Herberget i Gaasegang og syngende af fuldt Bryst. De bortdragende siger Farvel til Værtsfolkene og Herbergssøster, og for Søren er Afskeden særlig tung. Han skal jo skilles fra Leni og maaske — hvem ved — aldrig gense hende, — men saadan gaar det jo i denne Verden: Mødes og skilles er Livets Gang! — — — Med »Flaske-svingeren« (Schenkgesellen) i Spidsen — den Svend, hvis brogede Tørklæde er knyttet om Halsen paa en Flaske med Brændevin, marcherer Optoget gennem Byen, fulgt af en stadig voksende Skare nysgerrige, og ved hvert Gadekryds og hver Korsvej gør man Holdt, — Flasken svinges paa en bestemt Maade og cirkulerer saa mellem Selskabets Medlemmer. Uden for

Byporten standser Karavanen, og de to Svende, der efter zünftig Skik og Brug har baaret de Rejsendes »Berlinere«, fjerner sig et Øjeblik for — Traditionen tro — at »fægte« de fattige Brødhumpler, der skal være Kammeraternes første Maaltid paa Landevejen. Da Brødet er fremskaffet og »Berlinere« afleveret til deres rette Ejermænd, tages der Afsked med den joviale Tømmermester, i hvis Brød de har staaet, og som til deres Stolthed og Glæde

er mødt op for at ønske dem et velment Lykke paa Rejsen, samt med de af Svendene, der er forhindret i at slaa Følge et Stykke ud ad Landevejen, og Resten af Selskabet drager saa videre.

Under »Udbringelsen« af Byen har snart muntre, snart alvorlige Haandværkerviser givet Genlyd i Gaderne — og nu stemmer Flokken i med den Sang,

der altid bliver sunget, naar man forlader selve Byen, og af hvilken de to første Vers lyder saadan:

Raus, raus, raus,
Zum Abschiedsthor hinaus,
Der liebe Gott bewahre
Den Krauter und sein Haus.
Er führt uns fremde Zimmerlerleut'
Zum Abschiedsthor hinaus.

Und als wir nun kamen zum Abschiedsthor hinaus,
Da schaute mein Liebchen zum Fenster hinaus,
Sie blinzelt mit den Aeugelein,
Sie schwenket mit dem Tuch,
Sie weiss es aber nicht,
Dass ich wandern muss.

Da man er naaet ud til en Korsvej, hvor »Schenkgesellen« for sidste Gang svinger sin Flaske, siger de to Danskere Farvel til de sidste af de trofaste

Kammerater, som de ikke vil glemme, selv om Skæbnen maaske aldrig mere lader dem krydse deres Vej. Og medens de fremmede Svende vender tilbage til den By, der endnu en Tid skal huse dem, drager de to Venner videre — ud i det uvisse — mod en Fremtid, de ikke kender — fattige paa Mønt, men rige i Kraft af deres sunde Ungdom og ukuelige Livsmod.

